

Atitudinile față de egalitate evoluează, dar nici măcar generația tânără actuală nu este imună la stereotipurile și disparitățile de gen. În zilele noastre, femeia se poate bucura de liberă exprimare, de posibilitatea de a lua decizii singură, dar și de egalitatea între genuri.

Drepturile cetățenești ale femeilor din România și tot ce trebuie să știm despre acestea.

Sursa foto: <https://editiadedimineata.ro>

- Constituția României este legea fundamentală a statului român care reglementează, printre altele, principiile generale de organizare a statului, drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor și autoritățile publice fundamentale.
- Constituția României afirmă și garantează egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor săi: (1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități. (4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.
- Statutul juridic al femeilor din România s-a îmbunătățit, dar egalitatea este departe de a fi o realitate. Chiar dacă femeile au aceleași drepturi ca și bărbații, ele nu au întotdeauna acces egal la oportunitățile oferite bărbaților și, deseori, nu reușesc să-și exercite drepturile pe deplin.
- Egalitatea de gen este atunci când femeile și bărbații se bucură, în aceeași măsură, de bunurile cu valoare socială, de oportunități, de resurse și recompense. Scopul nu este ca femeile și bărbații să devină la fel, dar ca posibilitățile și șansele lor de viață să devină și să rămână egale.

Campanie implementată în cadrul proiectului "CCSI - Model de intervenție în procesul de incluziune și abilitare a romilor" - PN1008
Proiectul beneficiază de un grant în valoare de 808.250 Euro oferit de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE,
prin intermediul programului "Dezvoltare locală, reducerea sărăciei și creșterea incluziunii romilor".

"Working together for a green, competitive and inclusive Europe/ Lucrând împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă"

CARE SUNT DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE MELE ÎN CALITATE DE CETĂȚEAN?

Cele 31 de drepturi și libertăți ale cetățenilor români sunt scrise, alături de îndatoririle acestora, în Constituția României, în Titlul al II-lea, și sunt asemănătoare drepturilor internaționale ale omului, înscrise în Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată în 1948 după cel de-al doilea Război Mondial, în a treia sesiune a Adunării Generale a ONU.

Instituția Avocatului Poporului protejează și va face întotdeauna referire doar la drepturile constituționale ale cetățenilor români.

În absența statului, nimeni nu poate garanta cetățenilor viața, libertatea sau proprietatea. Pentru fiecare drept, statul asigură cetățeanului mijloacele pentru a se apăra sau pentru a-și fructifica acel drept. Libertățile sunt drepturi mai speciale, pentru care statul nu trebuie să pună la dispoziție nimic deosebit, ci doar să le garanteze.

DREPTURI CETĂȚEȘTEȘTI

Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică
Dreptul la apărare (inclusiv într-un proces)
Dreptul la libera circulație
Dreptul la viață intimă și familie
Dreptul la domiciliu inviolabil (cu unele excepții)
Dreptul la secretul corespondenței
Dreptul la informație
Dreptul la învățătură și cultură
Dreptul la ocrotirea sănătății
Dreptul la mediu sănătos
Dreptul de vot
Dreptul de a fi ales
Dreptul la muncă și protecție socială
Dreptul la grevă
Dreptul la proprietate privată
Dreptul la moștenire
Dreptul la nivelul de trai
Dreptul la protecția copiilor și tinerilor
Dreptul de petiționare
Dreptul unei persoane vătămate de o autoritate publică

LIBERTĂȚI CETĂȚEȘTEȘTI

Libertatea economică este libertatea fundamentală a cetățeanului de a desfășura activități economice și comerciale.

Libertatea de conștiință înseamnă că putem gândi ce vrem, putem avea orice opinie dorim și putem avea orice religie considerăm că ni se potrivește atâta vreme cât nu încălcăm drepturile și libertățile altor persoane.

Libertatea de exprimare înseamnă că putem vorbi în public, necenzurați și liberi, despre gândurile și opiniile noastre, atâta timp cât nu afectăm demnitatea, onoarea, viața particulară și dreptul la propria imagine a altor persoane.

Libertatea este inviolabilă. Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.

Libertatea întrunirilor și asocierilor îți garantează faptul că poți organiza diverse acțiuni în spațiul public, atât timp cât acestea se desfășoară pașnic. Este libertatea în baza căreia, de pildă, au loc protestele, mitingurile și demonstrațiile.

CARE SUNT OBLIGAȚIILE/RESPONSABILITĂȚILE MELE ÎN CALITATE DE CETĂȚEAN?

Responsabilitățile cetățeanului reprezintă totalitatea îndatoririlor și obligațiilor pe care acesta le are față de țară și comunitate. Pentru nerespectarea acestor îndatoriri și obligații, toți cetățenii sunt răspunzători în egală măsură. Prin îndatoririle pe care le avem față de societate ne sunt apărute drepturile proprii ori cele ale celorlalți membri ai comunității (vecini, prieteni, membrii propriei familii, etc).

PRINCIPALELE RESPONSABILITĂȚI CETĂȚENEȘTI

Respectarea Constituției – principala obligație a cetățenilor români este respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor, cf. art. 1 alin (5) din Constituție.

Plata taxelor – cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice. Toți cetățenii sunt obligați să plătească taxe și impozite statului. Din aceste venituri sunt finanțate, de exemplu, spitalele, școlile, universitățile, armata, poliția, administrația locală, instituții ce garantează drepturi cetățenești.

Respectarea bunurilor comune – orice persoană are îndatoriri față de colectivitate căci doar în cadrul ei este posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității fiecăruia dintre noi. În acest sens, este interzisă tulburarea liniștii publice, distrugerea bunurilor publice, etc.

Respectarea drepturilor și libertăților celorlalți cetățeni – o obligație foarte importantă pe care o vedem adesea încălcată. Toți cetățenii au responsabilitatea de a-și respecta reciproc drepturile și libertățile, fiind obligați să nu aducă atingere drepturilor și libertăților celorlalți. Această obligație este importantă deoarece respectarea ei asigură liniștea și pacea comunității.

Obligația cunoașterii legii – este foarte important ca cetățenii să cunoască legea, din moment ce ignorarea ei nu este o scuză legal validă.

Protejarea proprietății publice – este obligația tuturor cetățenilor să respecte și să protejeze bunurile publice: spații verzi, parcuri, locuri de joacă, străzi, trotuare, s.a.

Cooperarea cu organele judiciare (Poliție, Procuratură, Parchet) – toți cetățenii au obligația de a nu se sustrage colaborării cu poliția de fiecare dată când reprezentanții acesteia solicită informații în timpul unei investigații.

Sprijinirea administrației și justiției – toți cetățenii au responsabilitatea de a ajuta justiția în aflarea adevărului. Un cetățean ce cunoaște adevărul unei situații sau a fost martor are obligația de sprijini aflarea adevărului.

Supunerea față de lege – toți cetățenii au responsabilitatea de a se supune legilor și altor acte normative.

Participarea la procesul democratic – toți cetățenii au responsabilitatea de participa în procesul democratic al țării. Cetățenii peste 18 ani au datoria de a vota.

Protejarea și respectarea mediului înconjurător – toți cetățenii au obligația de a menține curățenia mediului înconjurător și de a nu se angaja în acțiuni care încalcă legislația privind protecția mediului. În acest sens, toți cetățenii sunt încurajați să sprijine păstrarea și crearea unui mediu înconjurător cât mai curat și plăcut.

Îndatorirea de a fi un cetățean informat – pentru a-și forma o opinie cât mai întemeiată, cetățenii au datoria de a se informa din diverse surse asupra principalelor probleme cu care întreaga țară se confruntă din punct de vedere social sau politic.

Apărarea țării – cetățenii au dreptul și obligația să apere România. Condițiile privind îndeplinirea îndatoririlor militare se stabilesc prin lege organică.

Fidelitatea față de țară – cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în acest scop, vor depune jurământul cerut de lege.

Obligația de a nu defăima țara și națiunea – sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la războaie de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

DREPTURI ȘI OBLIGAȚII ÎN ACCESAREA SERVICIILOR DE SĂNĂTATE

Serviciile medicale în România sunt livrate cetățenilor în baza unui contract cadru de asigurări de sănătate elaborate de Casa Națională de Asigurări de Sănătate, conform legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, Titlul VIII Asigurările sociale de sănătate.

Drepturile tale în calitate de asigurat medical:

- a) să alegi furnizorul de servicii medicale, precum și casa de asigurări de sănătate la care se asigură.
- b) să fii înscris pe lista unui medic de familie.
- c) să îți schimbi medicul de familie după cel puțin 6 luni de la data înscrierii pe lista acestuia.
- d) să beneficiezi de servicii medicale, materiale sanitare și medicamente, nediscriminatoriu.
- e) să ti se efectueze controale profilactice.
- f) să beneficiezi de servicii de asistență medicală preventivă și de promovare a sănătății, inclusiv pentru depistarea precoce a bolilor.
- g) să beneficiezi de servicii medicale în spitale și ambulatorii aflate în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate;
- h) să beneficiezi de servicii medicale de urgență;
- i) să beneficiezi de unele servicii de asistență stomatologică;
- j) să beneficiezi de tratament fizioterapeutic și de recuperare;
- k) să beneficiezi de dispozitive medicale;
- l) să beneficiezi de servicii de îngrijiri medicale la domiciliu;
- m) să ți se garanteze confidențialitatea datelor, în special în ceea ce privește diagnosticul și tratamentul;
- n) să ai dreptul la informație în cazul tratamentelor medicale;
- o) să beneficiezi de concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate în condițiile legii.

Obligațiile tale în calitate de asigurat medical:

- a) să te înscrii pe lista unui medic de familie;
- b) să anunți medicul de familie ori de câte ori apar modificări în starea de sănătate;
- c) să te prezinți la controalele medicale stabilite prin contractul-cadru;
- d) să anunți în termen de 15 zile medicul și casa de asigurări asupra modificărilor datelor de identitate sau modificărilor referitoare la încadrarea ta într-o anumită categorie de asigurați;
- e) să respecti strict tratamentul și indicațiile medicului;
- f) să ai o conduită civilizată față de personalul medico-sanitar;
- g) să achiziți contribuția la casa de asigurări de sănătate.
- h) să prezinți furnizorilor de servicii medicale documentele justificative ce atestă calitatea de asigurat.

Dacă nu ai asigurare medicală, legea 95/2006 îți oferă posibilitatea să beneficiezi de servicii medicale gratuite, numai în cazul urgențelor medico-chirurgicale și al bolilor cu potențial endemo-epidemic și cele prevăzute în Programul național de imunizări, monitorizarea evoluției sarcinii și a lăuzei, servicii de planificare familială, în cadrul unui pachet minimal de servicii medicale, stabilit prin contractul-cadru.

DREPTURI ȘI OBLIGAȚII ÎN ACCESAREA SERVICIILOR DE EDUCAȚIE

Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare. Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii.

Conform legii educației naționale nr. 1/2011, actualizată, învățământul general obligatoriu este de 10 clase și cuprinde învățământul primar și cel gimnazial.

Descrierea sistemului de învățământ

Conform Legii educației naționale nr. 1/2011, actualizată, statul asigură cetățenilor României drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare.

Sistemul național de învățământ preuniversitar cuprinde următoarele niveluri:

a) educația timpurie (0-6 ani), formată din nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani), care cuprinde grupa mică, grupa mijlocie și

grupa mare;

b) învățământul primar, care cuprinde clasa pregătitoare și clasele I-IV;

c) învățământul secundar, inferior sau gimnazial, care cuprinde clasele V-VIII și învățământul secundar superior sau liceal, care cuprinde clasele de liceu IX-XII/XIII;

d) învățământul profesional, cu durată între 6 luni și 2 ani;

e) învățământul terțiar nonuniversitar, care cuprinde învățământul postliceal.

De reținut!!!

Copiii au dreptul la învățământul obligatoriu și gratuit. De asemenea, ei au dreptul la asigurarea accesului la liceu și la facultate, la servicii de informare și orientare școlară și profesională.

Absolvenții învățământului gimnazial care întrerup studiile pot finaliza, până la vârsta de 18 ani, cel puțin un program de pregătire profesională care permite dobândirea unei calificări corespunzătoare Cadrului național al calificărilor.

Programele educaționale de tip "A doua șansă" sunt programe educaționale care au ca scop sprijinirea copiilor/tinerilor/adulților care au părăsit prematur sistemul de educație, fără a finaliza învățământul primar și/sau gimnazial, depășind cu cel puțin 4 ani vârsta de școlarizare corespunzătoare acestor niveluri, astfel încât aceștia să își poată completa și finaliza învățământul obligatoriu, precum și să poată obține o calificare profesională.

Ministerul Educației poate aproba organizarea de programe educaționale de tip "A doua șansă", în vederea promovării învățământului primar pentru persoanele care depășesc cu 4 ani vârsta corespunzătoare clasei și care, din diferite motive, nu au absolvit acest nivel de învățământ până la vârsta de 14 ani.

DREPTURI ȘI OBLIGAȚII ÎN ACESAREA SERVICIILOR DE EDUCAȚIE (2)

Drepturile și obligațiile elevilor, părinților și cadrelor didactice, sunt menționate în Contractul Educațional regăsit în Ordin 5447/2020 emis de ME privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar.

Obligațiile unității de învățământ:

- a) să asigure condițiile optime de derulare a procesului de învățământ;
- b) să asigure respectarea condițiilor și a exigențelor privind normele de igienă școlară, de protecție a muncii, de protecție civilă și de pază contra incendiilor în unitatea de învățământ;
- c) să se asigure că tot personalul unității de învățământ respectă cu strictețe prevederile legislației în vigoare.
- d) să se asigure că toți beneficiarii educației sunt corecți și la timp informați cu prevederile legislației specifice în vigoare;
- e) ca personalul din învățământ să aibă o ținută morală demnă, în concordanță cu valorile educaționale pe care le transmite elevilor și un comportament responsabil,
- f) să sesizeze, la nevoie, instituțiile publice de asistență socială/educațională specializată, direcția generală de asistență socială și protecția copilului în legătură cu aspecte care afectează demnitatea, integritatea fizică și psihică a elevului/copilului;
- g) să se asigure că personalul din învățământ nu desfășoară acțiuni de natură să afecteze imaginea publică a copilului/elevului, viața intimă, privată și familială a acestora;
- h) să se asigure că personalul din învățământ nu aplică pedepse corporale și nu agresează verbal sau fizic elevii.
- i) să se asigure ca personalul didactic evaluează elevii direct, corect și transparent și nu condiționează această evaluare sau calitatea prestației didactice la clasă de obținerea oricărui tip de avantaje.
- j) să desfășoare în unitatea de învățământ activități care respectă normele de moralitate și nu pun în niciun moment în pericol sănătatea și integritatea fizică sau psihică a copiilor/elevilor, respectiv a personalului unității de învățământ.
- k) să se asigure că în unitatea de învățământ sunt interzise activitățile de natură politică și prozelitism religios.

Părintele/tutorele/reprezentantul legal al copilului/elevului are următoarele obligații:

- a) asigură frecvența școlară a elevului în învățământul obligatoriu și ia măsuri pentru școlarizarea elevului, până la finalizarea studiilor;
- b) prezintă documentele medicale solicitate la înscrierea copilului/elevului în unitatea de învățământ, în vederea menținerii unui climat sănătos la nivel de grupă/clasă pentru evitarea degradării stării de sănătate a celorlalți copii.
- c) trimite copilul în colectivitate numai dacă nu prezintă simptome specifice unei afecțiuni cu potențial infecțios (febră, tuse, dureri de cap, dureri de gât, dificultăți de respirație, diaree, vărsături, rinoree, etc).
- d) ia legătura cu educatoarea/învățătorul/institutorul/profesorul pentru învățământul preșcolar/ profesorul pentru învățământul primar/profesorul diriginte, cel puțin o dată pe lună, pentru a cunoaște evoluția copilului/elevului;
- e) răspunde material pentru distrugerile bunurilor din patrimoniul școlii, cauzate de elev;
- f) respectă prevederile Regulamentului de organizare și funcționare a unității de învățământ;
- g) prezintă un comportament civilizată în raport cu întregul personal al unității de învățământ.

DREPTURI SI OBLIGATII IN ACESAREA SERVICIILOR DE OCUPARE

Articolul 41 din Constitutia României mentionează faptul ca (1) dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupa iei, precum  i a locului de muncă este liberă. (2) Salaria ii au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea  i sănătatea salaria ilor, regimul de muncă al femeilor  i al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul s pt m nal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condi ii deosebite sau speciale, formarea profesională, precum  i alte situa ii specifice, stabilite prin lege. (3) Durata normală a zilei de lucru este, în medie, de cel mult 8 ore. (4) La muncă egală, femeile au salariu egal cu b rba ii.

Legatura profesionala dintre angajator si angajat presupune respectarea anumitor conditii de ambele parti. In articolul 40 din Codul Muncii, sunt prevazute ce drepturi si obligatii are angajatorul din punct de vedere legal.

Drepturile angajatorului sunt următoarele:

- să stabilească organizarea  i func ionarea unităţii;
- să stabilească atribuțiile corespunzatoare fiecarui salariat, în condițiile legii;
- să dea dispozi ii cu caracter obligatoriu pentru salariat, sub rezerva legalităţii lor;
- să controleze modul în care sunt îndeplinite sarcinile de serviciu;
- să constate s v r irea abaterilor disciplinare  i să aplice sanc iunile corespunzătoare, potrivit legii, contractului colectiv de munca aplicabil si regulamentului intern;
- să stabilească obiectivele de performan , precum  i criteriile de evaluare a realizării acestora.

Obligatiile angajatorului conform Codului Muncii

- să ofere salaria ilor informații despre condițiile de muncă  i despre elementele care au legatură cu desf surarea rela iilor de muncă;
- să asigure în permanen  condițiile tehnice  i organizatorice avute în vedere la elaborarea normelor de muncă  i condițiile corespunzatoare de muncă;
- să acorde salaria ilor toate drepturile prevazute în lege, în contractul colectiv de muncă aplicabil  i în contractele individuale de muncă;
- să comunice periodic salaria ilor situa ia economică  i financiară a unităţii, cu excep ia informa iilor sensibile sau secrete, care, prin divulgare, sunt de natură să prejudicieze activitatea unităţii. Frecven a comunicărilor se stabile te prin negociere în contractul colectiv de muncă aplicabil;
- să se consulte cu sindicatul sau, dupa caz, cu reprezentanții salaria ilor în privin a deciziilor care pot afecta semnificativ drepturile  i interesele acestora;
- să plătească toate contribu iile și impozitele aflate în responsabilitatea sa, precum  i să re in   i să vireze contribu iile și impozitele datorate de salaria i, în condițiile legii;
- să  nfiin eze registrul general de eviden  a salaria ilor și să opereze înregistrările prevăzute de lege;
- să elibereze, la cerere, toate documentele care dovedesc calitatea de salariat a solicitantului;
- să asigure confidențialitatea datelor cu caracter personal ale salariatilor.

DREPTURI SI OBLIGATII IN ACCESAREA SERVICIILOR DE OCUPARE (2)

Legislația europeană garantează dreptul oricărei persoane de a munci și dreptul de a exercita o ocupație aleasă sau acceptată în mod liber. Orice cetățean al Uniunii are libertatea de a-și căuta un loc de muncă, de a lucra, de a se stabili sau de a presta servicii în orice stat membru, cu condiția respectării legislației în domeniul muncii din țara respectivă. În România, art. 39 din Codul Muncii este cel care reglementează, din punct de vedere legal, modul în care un salariat trebuie să respecte contractul individual de muncă pe care l-a semnat în momentul angajării.

Drepturile angajatului conform Codului Muncii

- Salariatul are următoarele drepturi stabilite prin Codul Muncii:
- dreptul de a primi un salariu în schimbul muncii depuse;
- dreptul la repaus zilnic și săptămânal;
- dreptul la concediu de odihnă anual de cel puțin 20 de zile lucrătoare, în funcție de vechime
- dreptul la egalitate de șanse și de tratament;
- dreptul la demnitate în munca;
- dreptul la securitate și sănătate în munca;
- dreptul la acces la formarea profesională;
- dreptul la informare și consultare;
- dreptul de a lua parte la determinarea și ameliorarea condițiilor de muncă și a mediului de muncă;
- dreptul la protecție în caz de concediere;
- dreptul la negociere colectivă și individuală;
- dreptul de a lua parte la acțiuni colective;
- dreptul de a forma sau de a se înscrie într-un sindicat;
- alte drepturi prevăzute de lege sau de contractele colective de muncă aplicabile.

Obligațiile angajatului conform Codului Muncii

Desigur, prin semnarea contractului de muncă, un angajat nu își da acordul doar pentru a beneficia de anumite drepturi, ci își și asumă anumite responsabilități și obligații, printre care se numără:

- obligația de a realiza norma de muncă sau, după caz, de a îndeplini atribuțiile ce îi revin conform fisei postului;
- obligația de a respecta normele de disciplină a muncii;
- obligația de a respecta prevederile cuprinse în regulamentul intern, în contractul colectiv de muncă aplicabil, precum și în contractul individual de muncă;
- obligația de loialitate față de angajator în executarea atribuțiilor de serviciu;
- obligația de a respecta măsurile de securitate și sănătate a muncii în unitate;
- obligația de a respecta secretul de serviciu;
- alte obligații prevăzute de lege sau de contractele colective de muncă aplicabile.

PARTICIPARE LA VIAȚA PUBLICĂ ȘI PROCESUL DE DECIZIE—DREPTURI ȘI OBLIGAȚII

Participarea cetățenilor la luarea deciziilor este o practică publică aflată într-un proces continuu de dezvoltare, care are ca scop facilitarea implicării societății în activitatea guvernamentală și în procesul decizional. Legea administrației publice locale stabilește caracterul public al ședințelor consiliului local. Mai departe, Legea privind transparența decizională în administrația publică stabilește participarea cetățenilor la ședințele publice. Conform acestor două acte normative, în calitate de cetățean, aveți dreptul de a participa și asista la ședințele consiliului local.

Drepturile electorale sunt prin excelență drepturi cetățenești fundamentale grupate în categoria distinctă a drepturilor exclusiv politice, adică pot fi exercitate de cetățeni numai pentru participarea la guvernare.

Dreptul de a alege și dreptul de a fi ales este un drept al cetățenilor români garantat de Constituția României. Dreptul de vot ne indică cine și în ce condiții poate alege, în România el fiind universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Acest drept este recunoscut de Constituția României, republicată, prin art.36.

Dreptul de a alege definește posibilitatea cetățeanului de a participa sau nu la alegeri și este alternativa votului obligatoriu care a existat în România în perioada comunistă. **În România o persoană poate vota dacă: este cetățean român, are vârsta minimă de 18 ani, implinți până în ziua alegerilor inclusiv, este în deplinătatea facultăților mintale și are aptitudinea morală de a vota.**

Dreptul de a fi ales este reglementat în art.37 din Constituție și din analiza textului rezultă că **o persoană poate fi aleasă ca ales local, deputat, senator sau șef de stat sau în alte organe reprezentative dacă are drept de vot și îndeplinește toate condițiile legale.** Prin art.38, articol introdus urmare a revizuirii Constituției noastre în anul 2003, se prevede și dreptul cetățenilor români de a fi aleși în Parlamentul European în condițiile aderării României la Uniunea Europeană.

Constituția impune limite de vârstă candidaților care trebuie să fie implinți, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților sau în organele administrației publice locale, cel puțin 33 de ani pentru a fi aleși în Senat și cel puțin 35 de ani pentru a fi aleși în funcția de Președinte al României.

Obligații ale aleșilor locali

- Alesii locali trebuie să respecte Constituția și legile țării.
- să se supună regulilor de curtoazie și disciplină și să nu folosească în cuvântul lor sau în relațiile cu cetățenii expresii injurioase, ofensatoare ori calomnioase.
- Alesii locali au îndatorirea de a participa la exercitarea competențelor autorităților administrației publice locale din care fac parte

sau pe care le reprezintă, după caz, cu bunăcredință și fidelitate față de țară și de colectivitatea care i-a ales.

Aleșii locali sunt obligați la probitate și discreție profesională

Aleșii locali sunt obligați să dea dovadă de cinste și corectitudine.

Aleșii locali sunt obligați ca, să organizeze întâlniri cu cetățenii, să acorde audiențe.

Obligațiile sunt detaliate în Codul Administrativ.

RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ANTI-DISCRIMINARE

Prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor prevăzute de legislația în vigoare. Criteriile stabilite de legislația românească sunt: rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

În România, discriminarea este sancționată de Ordonanța Guvernului nr. 137 din 31 august 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este autoritatea de stat autonomă, sub control parlamentar, care își desfășoară activitatea în domeniul discriminării. Consiliul își exercită atribuțiile în următoarele domenii: prevenirea faptelor de discriminare, medierea faptelor de discriminare, investigarea, constatarea și sancționarea faptelor de discriminare, monitorizarea cazurilor de discriminare și acordarea de asistență de specialitate victimelor discriminării.

Dacă ne referim strict la populația de etnie roma din România, în anul 2021, Parlamentul României a adoptat Legea nr. 2/2021 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antițigănistului care sancționează toate faptele care aduc prejudicii semnificative membrilor comunităților cu romi.

Cele mai întâlnite situații de discriminare a romilor în România sunt:

- Refuzul de a angaja o persoană de etnie roma chiar dacă îndeplinește toate criteriile menționate în anunțul de angajare.
- Refuzul de a fi înscris pe lista unui medic de familie chiar dacă îndeplinește toate condițiile pentru a beneficia de statutul de asigurat medical.
- Interzicerea persoanelor de etnie roma în spații publice sau private destinate tuturor cetățenilor. De exemplu, refuzul patronilor de cluburi, restaurante, magazine, hoteluri, s.a. de a primi romi în incinta spațiilor destinate publicului larg.
- Interzicerea accesului persoanelor de etnie roma în unitățile spitalicești, la serviciile administrației publice locale, unități de învățământ, unități de cultură, s.a.
- Segregarea pacienților în unitățile spitalicești pe criteriu etnic (situații regăsite în mod special în unitățile de pediatrie a spitalelor și obșterice-ginecologie).
- Segregarea elevilor romi școli (copii romi învățați în clase separate de elevii neromi).
- Abuzuri ale organelor politienesti și utilizarea forței în relația cu membrii comunităților cu romi care nu beneficiază de prezumția de nevinovăție.
- Refuzul funcționarilor administrației publice de a comunica cu romi și abuzurile verbale la care aceștia sunt supuși de către funcționari atunci când își solicită drepturile.

CE POTI FACE ATUNCI CAND ITI SUNT INCALCATE DREPTURILE?

Cu siguranta nu iti poti face singur dreptate. In calitate de cetatean trebuie sa respecti legislatia si atunci cand iti sunt încălcate drepturile cetatenesti trebuie sa te adresezi instantelor de judecata. Constituția României menționează rolul important al justitiei in apararea drepturilor si libertatilor fundamentale ale cetateanului.

CE POTI FACE ATUNCI CAND AI FOST DISCRIMINAT?

In acesta situație trebuie sa te adresezi Consiliului National pentru Combaterea Discriminării. Este singura instituție care se poate pronunța asupra faptei de discriminare la care ai fost supus si poate sanctiona persoana sau entitate care a manifestat un comportament discriminatoriu.

O persoană care se consideră discriminată se poate adresa CNCD cu o petiție, în termen de cel mult 1 an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să ia cunoștință de săvârșirea ei.

Care sunt pasii:

1. Trebuie sa depui o petiție la CNCD, care trebuie să conțină următoarele elemente:

- numele și prenumele persoanei care sesizează presupusa faptă de discriminare;
- adresa de corespondență, la care se CNCD trimite răspunsul, documentele primite de la reclamat (spre luare la cunoștință), pe baza cărora reclamantul își formulează punctul de vedere. (De preferat este o adresă poștală, nu doar una electronică. Opțional, poate fi util și un număr de telefon);
- conținutul plângerii – trebuie expuse detaliat faptele susceptibile de discriminare. Datele prezentate trebuie să conțină data la care s-au petrecut faptele, contextul acestora, împrejurările, martorii și dovezile ce susțin cele reclamate, precum și criteriul de discriminare (etnic, naționalitate, sex, boală cronică necontagioasă);
- datele de identificare ale persoanei (persoana fizica sau juridica) suspecta de discriminare (numele și prenumele, adresa de corespondență sau, după caz, denumirea persoanei juridice, adresa sediului acesteia);
- semnătura reclamantului, care atestă faptul că-și însușește petiția și că nu a fost depusă de o altă persoană în numele său;
- dovezi – petiția trebuie însoțită de probele relevante pentru susținerea constatării faptei de discriminare. Astfel, se pot depune orice înscrisuri/documente atașate în copie, declarații scrise sau audio/video ale martorilor, înregistrări audio/video relevante, împreună cu transcript-ul acestora, articole de presă/mass-media, capturi ecran/foto (pentru conținut de pe internet), date statistice.

2. **Analiza sesizarii.** Membrii colegiului director al CNCD trebuie să soluționeze petiția/sesizarea în termen de 90 de zile de la data sesizării (art. 20 al. 7 din OG 137/2013).

3. **Comunicarea hotararii membrilor colegiului director al CNCD.** Hotărârea se comunică părților în termen de 30 de zile de la adoptare și produce efecte de la data comunicării.

Conform OG 13/2001, faptele de discriminare se sancționează contravențional:

- cu avertisment
- cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei dacă discriminarea vizează o persoană fizică
- cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei dacă discriminarea vizează un grup sau o comunitate

STIAȚI CĂ...

- Constituția României este legea fundamentală a statului român care reglementează, printre altele, principiile generale de organizare a statului, drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor și autoritățile publice fundamentale.
- Conform Constituției României, art.16, (1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege.
- Cele 31 de drepturi și libertăți ale cetățenilor români sunt menționate, alături de îndatoririle acestora, în Constituția României, în Titlul al II-lea.
- Dreptul de a alege și dreptul de a fi ales este un drept al cetățenilor români garantat de Constituția României. Dreptul de vot ne indica cine și în ce condiții poate alege, în România el fiind universal, egal, direct, secret și liber exprimat.
- Conform Legii administrației publice locale și legii privind transparența decizională în administrația publică orice cetățean român are dreptul de a participa la ședințele consiliului local.
- Conform codului administrativ, cetățenii pot propune consiliilor locale și consiliilor județene pe a căror rază teritorială domiciliază, spre dezbateră și adoptare, proiecte de hotărâri care vizează viața membrilor comunității. Acest demers poartă numele de inițiativă cetățenească și se poate realiza dacă propunerea este susținută prin semnături de cel puțin 5% din populația cu drept de vot înscrisă în Registrul electoral cu domiciliul sau reședința în unitatea administrativ-teritorială.

Atunci când îți sunt încălcate drepturile și libertățile cetățenești trebuie să respecti legea și să te adresezi instanțelor de judecată. Constituția menționează rolul important al justiției în apărarea drepturilor cetățeanului.

Atunci când te confrunți cu o situație de discriminare, adresează-te CNCD. Este singura instituție care se poate pronunța cu privire la situația de discriminare semnalată. Mai multe informații pe www.cncd.ro.

SASTIPEN

Instituția pentru Politici Publice
București: IPP

Comuna
Polovragi

Primăria Comunei Hamcearca
județul Tulcea

Primăria Comunei Ciucurova
județul Tulcea

Acest material informativ este realizat cu sprijinul financiar al Granturilor SEE și/sau Norvegiene 2014 – 2021. Conținutul acestuia nu reflectă opinia oficială a Operatorului de Program, a Punctului Național de Contact sau a Oficiului Mecanismului Financiar. Informațiile și opiniile exprimate reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorului/autorilor.

Proiectului **“CCSI - Model de intervenție în procesul de incluziune și abilitare a romilor” - PN1008** beneficiază de un grant în valoare de 808.250 Euro oferit de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE, prin intermediul programului “Dezvoltare locală, reducerea sărăciei și creșterea incluziunii romilor”.

Informații suplimentare regăsiți pe pagina web www.servicii-integrate.ro sau www.facebook.com/centrecomunitaredeserviciiiintegrate
“Working together for a green, competitive and inclusive Europe/ Lucrând împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă”